

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій
Університету «Україна»
Інститут біомедичних технологій**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з підготовки та написання

курсної роботи з навчальної дисципліни

«РОЗРОБКА ТА СУПРОВІД ПЕРМАКУЛЬТУРНИХ ПРОЄКТІВ»

для студентів другого (магістерського) рівня освіти

**освітньої програми «Конструктивна екологія та пермакультура»
спеціальності 101 Екологія**

Київ 2021

Методичні рекомендації з підготовки та написання курсової роботи з дисципліни «Розробка та супровід пермакультурних проєктів» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Конструктивна екологія та пермакультура» спеціальності 101 Екологія / укладачі Н.М. Сурядна, В.О. Мовчан. Київ: Університет «Україна», 2021. 22 с.

Рецензент:

С.В. Гришко, канд. геогр. наук, доцент кафедри фізичної географії МДПУ ім. Б. Хмельницького

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри екології та охорони навколишнього середовища (*Протокол від "17" грудня 2021 року № 5*)

Затверджено Вченою радою Мелітопольського інституту екології та соціальних технологій Університету «Україна» (*Протокол від "17" грудня 2021 року № 2*)

© Сурядна Н.М., Мовчан В.О., 2021
© Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій Університету "Україна", 2021
© Інститут біомедичних технологій Університету «Україна», 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	4
ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	5
СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	8
ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	12
КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	13
ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ, НАВЧАЛЬНИХ, НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНИХ РОБІТ У ВІДКРИТОМУ МІЖНАРОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	15
ДОДАТКИ.....	17
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	17
ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ	21
ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «РОЗРОБКА ТА СУПРОВІД ПЕРМАКУЛЬТЦРНИХ ПРОЄКТІВ»	22

Вступ

Специфіка навчання у вищій школі полягає перш за все в тому, що воно вимагає продуманої організації самостійної роботи студентів, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки базовими знаннями, але і навичками дослідження, творчої діяльності.

У світлі цього положення виключно важливе значення має такий вид самостійної діяльності студентів, як виконання курсової роботи.

Курсова робота – це більш глибоке й об'ємне дослідження обраної проблеми навчального курсу, ніж реферат, доповідь і контрольна робота. Виконується курсова робота на заключному етапі вивчення навчальної дисципліни.

Пермакультура це підхід до проектування сталих систем і система ведення сільського господарства, що працює в гармонії з природними процесами, з мінімальними витратами праці і без шкоди для довкілля.

Пермакультура базується на трьох етичних принципах: турбота про землю, турбота про людину, справедливий розподіл.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є самостійною, творчою, науково-практичною роботою студента яка підбиває підсумки набутих ним знань з дисципліни «Розробка та супровід пермакультурних проектів», передбаченої навчальним планом, Силабусом і викладається для рівня вищої освіти «магістр» ОПП «Конструктивна екологія та пермакультура» спеціальності 101 «Екологія». Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення одержаних студентом знань, а також використання для комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсова робота – важливий етап підготовки майбутнього фахівця і має певну специфіку, а саме передбачає фаховий аналіз проблеми та пошук фінансування для її вирішення.

У курсовій роботі студент має засвідчити, що він оволодів необхідними і теоретичними знаннями й навичками їх практичного застосування в конкретних умовах. З огляду на це, робота повинна виконуватись стосовно певного об'єкта і містити аналіз з конкретними пропозиціями щодо розв'язання проблем і завдань, що розглядаються в роботі.

Виконання курсової роботи передбачає такі основні цілі:

- поглиблення, розширення та систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, набутих студентом за певний період навчання за спеціальністю;
- розвиток творчої особистості з конструктивним аналітичним мисленням;
- оволодіння методиками підготовки та розробки проектів;

- розвиток и вироблення навичок пошуку та систематизації інформації та фінансових інструментів різного рівня;
- розвиток і вироблення вмінь та навичок написання всіх структурних складових проектної заявки та відповідних аплікаційних форм;
- вміння скласти своє професійне резюме та мотиваційний лист, презентувати себе як фахівця в рамках конкурсів індивідуальної мобільності.
-

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До виконання й оформлення курсової роботи, висуваються певні вимоги. Курсова робота, насамперед, повинна відрізнитися актуальністю обраної проблеми, або ідеї на яку планується пошук фінансування як вітчизняних та міжнародних донорських організацій

Підготовка курсової роботи вимагає від виконавця певних навичок роботи з інформаційними ресурсами та фінансовими інструментами, осмисленого ознайомлення з їхнім змістом, самостійності мислення, оцінки відповідності до своєї обраної ідеї/проблеми та аналітичних здібностей. Курсова робота переслідує також і важливу методичну мету. Студентові, працюючи над курсовою роботою, необхідно розуміти процедуру втілення розробленого проекту. Та його супровід

- ◆ знайти та оцінити конкурсну пропозицію на відповідних інформаційних ресурсах;
- ◆ вивчити й проаналізувати історію досліджуваної власної проблеми, яка планується до втілення;
- ◆ провести, творчо-аналітичну роботу з формулювання проблеми у міжнародному вимірі;
- ◆ фахово скласти всі структурні елементи проектної заявки;
- ◆ оформити курсову роботу відповідно до вимог.

За обсягом курсова робота повинна займати орієнтовно 30-35 сторінок друкованого тексту. Захист курсових робіт/проектів є обов'язковим.

ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт розробляється і щорічно оновлюється кафедрою.

Студентові надається право самостійно обирати тему курсової роботи відповідно до обраної проблеми в рамках освітньо-професійної програми, або обрати із підготовленого кафедрою переліку тем.

Рекомендується:

При виборі теми курсової роботи намагатися керуватися:

- ✓ своїми спроможностями, можливостями, науковими та творчими інтересами;
- ✓ глибиною знання з обраного напрямку;
- ✓ бажанням підготувати проект і впевнитись, що завжди можна знайти фінансові інструменти для його втілення;

Науковий керівник призначається з числа осіб професорського викладацького складу в рамках індивідуального педагогічного навантаження. Науковий керівник курсової роботи:

- надає допомогу студентові у складанні плану роботи і пошуку відповідного конкурсу;
- рекомендує інформаційні ресурси та різні джерела фінансування;
- регулярно консультує студента, контролює впродовж всього періоду графік виконання студентом курсової роботи, її якість і своєчасність виконання;
- визначає готовність курсової роботи до захисту;
- має бути присутнім на захисті курсової роботи, бере участь у складі комісії, оцінює роботу студента.

Науковий керівник повинен допомогти студентові сформулювати проблему і підготувати цілісний логічно послідовний проект, активно стимулювати творчість і самостійність студента при виконанні ним курсової роботи.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає:

- обґрунтування актуальності обраної проблеми/ідеї у європейському/міжнародному вимірі, з окресленням причин виникнення та наслідків невирішеності проблеми.
- розробка проекту за стандартною схемою, або у відповідності до аплікаційної форми конкурсу;
- аналіз ризиків, в супровід та моніторинг проекту під час і після завершення.

Курсова робота, яка подається студентом до захисту, повинна включати:

- титульну сторінку (дод. 1);
- зміст;
- вступ;
- основну частину, що складається з двох або трьох розділів;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Зміст – це відповідний щодо структури роботи послідовний перелік усіх розділів та підрозділів курсової роботи із призначенням їх нумерації та номера сторінки (яка відповідає початку розділів (підрозділів) у тексті), а

також висновків, списку літератури та інших інформаційних джерел, додатків.

Вступ – це вступна частина. Автор повинен прикласти всі зусилля, щоб у цьому невеликому за обсягом розділі показати актуальність теми, розкрити причини виникнення та розвитку проблеми. Показати причини та наслідки на рівні цільової групи, на регіональному, державному, європейському, міжнародному рівні. Оскільки дана курсова робота носить науково-творчий характер, у вступі визначається об'єкт, предмет, мета й завдання. Завдання починаються зі слів:

- ✓ виявити.....
- ✓ визначити
- ✓ охарактеризувати/надати характеристику
- ✓ описати....
- ✓ проаналізувати/провести порівняльний аналіз
- ✓ оцінити/надати оцінку.....

Обсяг вступу не повинен перевищувати двох-трьох сторінок

Основна частина курсової роботи складається з трьох розділів, які починаються постановкою завдання, що розглядаються в кожному розділі, а також які розкривають його основні сторони та положення.

Перший розділ (обсяг його становить до 5 сторінок сторінок тексту, повинен містити аналітичну інформацію:

- ✓ про важливість наявності місії та стратегії розвитку організації;
- ✓ вимоги до управління якістю в організації (ISO 9001);
- ✓ про проблему у європейському або міжнародному вимірі
- ✓ окреслюються причини виникнення проблеми;
- ✓ обґрунтовуються наслідки не вирішення проблеми;
- ✓ розробити дерево проблем, яке подається у вигляді рисунка. Оскільки це творчий процес допускається від руки (фото додаємо в роботу).

Посилання на літературні джерела обов'язково.

У другому розділі курсової роботи розробляємо проєкт за всіма розділами, або з використанням відповідної аплікаційної форми.

Назва проєкту

Коротка інформація про організацію

Повна аплікаційна форма:

- Опис, формулювання та обґрунтування необхідності вирішення проблеми (короткий витяг з 1 розділу)
- Мета проєкту (одне речення)
- Завдання проєкту (4 завдання + довгострокове)
- Робочий план виконання проєкту (схема Ганта)
- Очікувані результати проєкту (відповідно до завдань)

Бюджет (всі статті витрат)

Додатки

У третьому розділі необхідно окреслити напрямки зовнішнього моніторингу та оцінки. Виділити та розписати ризики в проєкті. Можна

додати коротку аналітику по факторам ризику у грантових проектах і на своєму показати приклади ризиків.

Висновки є кінцевим етапом виконаної студентом курсової роботи. Висновки повинні чітко відповідати поставленим завданням і містити:

- ✓ Важливість проблеми і перспективність ідеї;
- ✓ Коротку анотацію проекту:
 - назва проектної пропозиції;
 - назва організації, що подає проектну пропозицію;
 - у чому полягає актуальність проекту, на розв'язання якої конкретної проблеми її спрямовано;
 - що конкретно і яким чином передбачається здійснити впродовж терміну реалізації;
 - які результати очікуються від реалізації;
 - обсяг фінансування
- ✓ Перелік ризиків та напрямки моніторингу.

Список використаних джерел являє собою перелік використаних книг і статей, посилань, електронних джерел. У списку приводяться за абеткою, або по мірі посилання за текстом, при цьому всі й джерела даються під загальною нумерацією літератури. У вихідних даних джерел указуються прізвище й ініціали автора, назва роботи, місце й рік видання. У список включають лише ті джерела, які були використані студентом під час виконання роботи. Складається за ДСТУ 2015.

Додатки як правило, містять допоміжні матеріали, необхідні для виконання курсової роботи. Сюди можна помістити будь які матеріали за проектом, які виходять за межі обсягу курсової роботи. Це може бути, дерево проблем, схема Ганта, бюджет та пояснення до бюджету, резюме виконавців проекту, листи-підтримки, дизайн макети продукції тощо.

У тексті повинні бути посилання на додатки. Кожний додаток починається з нової сторінки, має спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі симетрично тексту, над заголовком посередині рядка друкують слово "Додаток". Позначають додатки послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Щоб ефективно виконати курсову роботу, необхідно чітко визначити порядок її виконання.

Порядок виконання повинен відповідати наступним вимогам:

1. визначення теми курсової роботи/проекту;
2. підбір літературних джерел;
3. обґрунтування актуальності проблеми;

4. написання вступу й теоретичної частини курсової роботи;
5. розробка та оформлення проєктної заявки
6. аналіз ризиків, моніторингу та оцінки
7. формулювання висновків;
8. складання списку використаних джерел;
9. підготовка й оформлення додатків;
10. оформлення титульної сторінки;
11. перевірка на плагіат;
12. подання роботи керівникові;
13. підготовка до публічного захисту курсової роботи.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Обсяг курсової роботи – 30–35 сторінок, який включає рукопис, ілюстрації та список використаних джерел. Робота оформлюється на стандартному папері (друкується на одній стороні аркуша) формату А4 (210x295 мм) за наступними вимогами:

- має бути надрукована шрифтом Times New Roman текстового редактора Word, розміром 14 пт з 1,5 міжрядковим інтервалом та вирівнюванням тексту по ширині аркуша.

- надрукований текст повинен мати рівномірну щільність, бути контрастним й чітким, мати поля – зліва – 30 мм, справа 1,5 мм, зверху та знизу 20 мм, абзацний відступ – 1 см.

Заголовки структурних частин курсової роботи ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ, друкують великими літерами з вирівнюванням по середині. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень їх розділяють крапкою. Заголовки відокремлюються від тексту зверху й знизу трьома інтервалами.

Кожну структурну частину треба починати з нової сторінки. Такі структурні частини, як зміст, перелік скорочень, вступ, висновки, список використаної літератури, не мають порядкового номера.

Нумерацію сторінок розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6.

ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карти – все називається - рисунок) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Можна в додатках з відповідним посиланням. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують симетрично під ілюстрацією. Якщо у курсовій роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Приклад

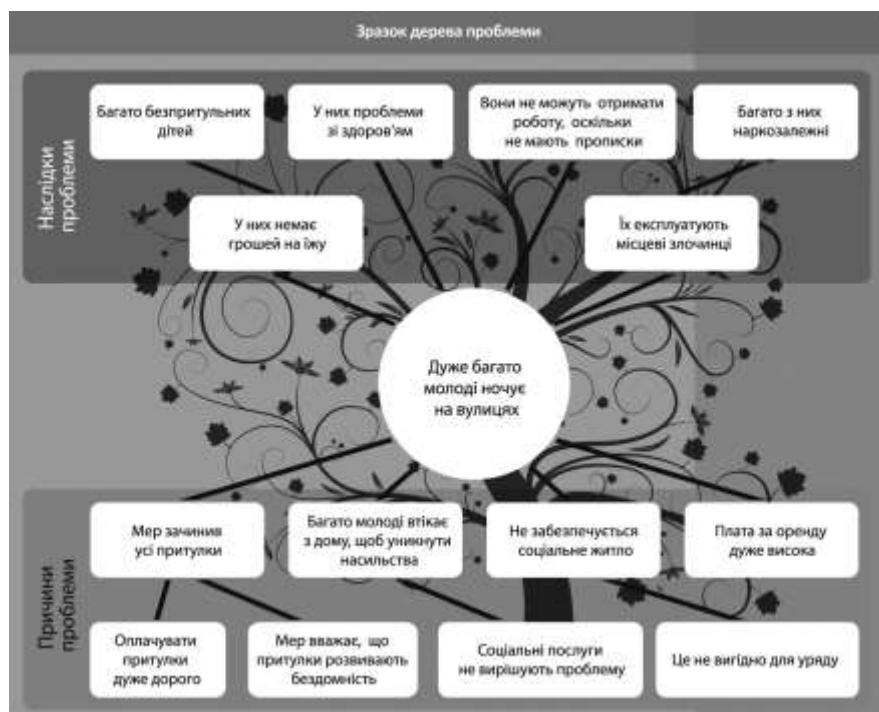

Рис. 2.1. Зразок дерева проблем

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Приклад

Таблиця 3.2

Розрахунок бюджету ландшафтного дизайну ділянки

№ з/п	Вид діяльності	Розрахунок ова вартість, грн	Отримання коштів від меценатів та гранти		Витрати
			ННМІ	BILL AND MELINDA GATES FOUNDATION	
<i>Передпроектні роботи</i>					
1	Огляд ділянки	13 000	7000	6000	
	Обмірювання	30 000	20 000	10 000	
	Розробка проекту	5000	2500	2500	
	Складання кошторису	4000	2000	2000	
	Виготовлення проектної документації	2500	1500	1000	
<i>Ландшафтні роботи</i>					
2	Вирівнювання ділянки та земляні роботи	2 000 000	1 300 000	700 000	
3	Прокладання системи поливу				
4	Розмітка та планування ділянки	1 000 000	500 000	500 000	
5	Висаджування крупномірних деревних рослин	6000	3000	3000	
6	Висаджування кущових рослин	10 000	6000	4000	
7	Висаджування квіткових рослин	10 000	6000	4000	
8	Розміщення декоративних елементів	5000	4000	6000	
9				
10				

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАННЯ НА ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в курсовій роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками. Після використання відповідного джерела в тексті на нього посилаються, наприклад [2]. Якщо треба послатись на декілька джерел одразу їх подають через крапку з комою [2; 4; 8], або [1-7].

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел - елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсової роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку (приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел надається у кінці). Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у Додатку.

ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершена курсова робота підписується студентом, переплітається і подається на розгляд науковому керівнику.

Перед захистом курсової роботи студент повинен підготувати текст виступу та презентацію (до 10 слайдів) та необхідні для цього ілюстративні матеріали. При цьому слід враховувати, що виступ за тривалістю не повинен перевищувати 5-7 хвилин, а обсяги ілюстративних матеріалів визначаються конкретною темою.

Структура виступу відповідає структурі проектної заявки.

Захист курсової роботи приймає комісія, яка призначається завідувачем кафедри у складі не менше двох осіб. На захисті обов'язкова присутність наукового керівника. Члени комісії ставлять студенту питання, як правило, за темою курсової роботи, не виключаючи втім питань, що належать до теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу та презентацію.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

- ◆ Актуальність теми дослідження.
- ◆ Відповідність змісту роботи темі.
- ◆ Європейський вимір проекту;
- ◆ Відповідність критеріям оцінювання кожної структурної частини проекту;
- ◆ Відповідність оформлення курсової роботи стандартам.

ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ, НАВЧАЛЬНИХ, НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНИХ РОБІТ У ВІДКРИТОМУ МІЖНАРОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

У Положенні «Про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах у відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна», введеного в дію наказом від 27.12.2019 №201 трактуються поняття **«плагіат»** і **«академічний плагіат»**:

плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»);

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Різновиди плагіату: 1) копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї; 2) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування; 3) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування; 4) парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту, суть якого полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет); 5) компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел; 6) самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Перед допуском до захисту курсові роботи перевіряються самим студентом на наявність запозичень з використанням доступного веб-сервісу перевірки, наприклад:

- *Antiplagiarism.net* <https://antiplagiarism.net/ru/download>

із визначенням відсоткового показника оригінальності. Показник оригінальності навчальних робіт не повинен бути меншим 60 %.

Список використаної літератури

1. Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни Ботаніка / Укладачі: Мележик О.В., Ілюк Н.А. Київ: Університет «Україна», 2020. 36 с.
2. Методичні вказівки до написання курсових робіт із дисципліни «Біотехнологія» / Укладачі: Поєдинок Н.Л., Сергійчук Н.М. Київ: Університет «Україна», 2020. 40 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
4. Методичні рекомендації щодо написання проектних заявок. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/754671/mod_resource/content/2/Metodic_hni_rekomendaciji_z_napisannja_proektnikh_zajavok_2_.pdf
5. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
6. Грантрайтинг методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/754674/mod_resource/content/1/GRANT_raiting_metodichni_rekomendacii_dlja_organiv_publichnoi_vladi_shchodo_napisannja_proektnikh_zajavok.pdf
7. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
9. Пермакультура в Україні. URL: <https://www.permaculture.in.ua/index.php/uk/>
10. Посібник з підготовки проектів. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/754672/mod_resource/content/2/Posibnik_z_pidgotovki_proektiv_1_.pdf

Інформаційні площадки та фінансові інструменти для пошуку конкурсів

11. Ресурсний центр «Гурт» URL: <https://gurt.org.ua/news/grants/>
12. Громадський простір. URL: <https://www.prostir.ua>
13. House Europe. URL: <https://houseofeurope.org.ua/>
14. Міжнародний фонд «Відродження». URL: <https://www.irf.ua/>
15. Ісар «Єднання» URL: <https://ednannia.ua>
16. Український жіночий фонд. URL: <https://uwf.org.ua/>
17. Zagoriy Foundation. URL: <https://zagoriy.foundation/>

18. Фонд «Східна Європа». URL: <https://eef.org.ua/>
19. Європейська комісія. Можливості фінансування. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
20. Європейська комісія. Cordis. URL: <https://cordis.europa.eu/>
21. Вишеградська четвірка. URL: <https://www.visegradfund.org/>
22. Підтримка стартапів. Campus. URL: <https://campus.co/>
23. Роби своє. Конкурс бізнес-ідей для підприємців в малих містах і селах. URL: <https://doyourbusiness.com.ua/>
24. Дія. Бізнес. Гранти. URL: <https://business.dia.gov.ua/cases/granti>
25. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/>
26. Клуб ділових людей. URL: <https://bc-club.org.ua/>
27. Urgent Action Fund. URL: <https://urgentactionfund.org/>
28. The foundation Rufford. URL: <https://www.rufford.org/projects/>
29. Idea wild. URL: <https://ideawild.org/>
30. Whitley award. URL: <https://whitleyaward.org/about/>
31. Гранти від Conservatio leadership programme. URL: <https://www.conservationleadershipprogramme.org/grants/other-funding-sources/>
32. Посібники та документи, які допоможуть у розробці проектів і заявок на фінансування від Conservatio leadership programme (екологія, сільське господарство). URL: <https://www.conservationleadershipprogramme.org/grants/project-manuals/>
33. Довідник Terra Viva про гранти на сільське господарство, енергетику, навколишнє середовище та природні ресурси в країнах, що розвиваються. URL: <https://terravivagrants.org/>
34. Ідеї для проектів. Осіння школа з агроекології та міського фермерства. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLgkXFbx7nmkAQsOsJ9rQFWwhoDg97t52y>

ДОДАТКИ

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none">1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none">1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none">1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 5. Тваринний світ Запорізької області у Червоній книзі України. Мелітопольщина (довідникове видання) / Н. М. Сурядна та ін. , за заг. ред. Н. М. Сурядної, В. І. Лисенка. Мелітополь : ТОВ «Колор-Принт», 2017.– 240 с. 3. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 4. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 3. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 4. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 5. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 6. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 7. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агєєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелітополь : НПУ ім. М. Драгоманова ; МГПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.

	<ol style="list-style-type: none"> Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Частина видання: КНИГИ	<ol style="list-style-type: none"> Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина	<ol style="list-style-type: none"> Фурса В.О., Якимчук Я.В. Особливості виявлення та подолання

<p>видання:</p> <p>матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>наслідків домашнього насильства над дітьми. <i>Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії та практики</i> : матеріали Х міжнар.інтернет-конф., м. Мелітополь, 24-26 січ. 2018 р. Мелітополь, 2018. С. 17-19.</p> <p>2. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>3. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>4. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>5. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
<p>Частина видання:</p> <p>періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

Приклад оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Інститут біомедичних технологій

Кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Розробка та супровід пермакультурних проєктів»

на тему: «**ЗДОРОВ'Я ҐРУНТІВ**»

Студента/ки ___ курсу, групи _____
спеціальності 101 «Екологія»

_____ Пп - повністю

Керівник к.б.н., доц. Сурядна Н.М.

Оцінка роботи

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Орієнтовний перелік тем та напрямків курсових робіт з дисципліни «Розробка та супровід пермакультурних проєктів»

Теми можуть бути запропоновані студентами та узгодженими у відповідному порядку або ж обраними та деталізованими відповідно до наведеного нижче переліку.

1. Лісосад як інноваційний проєкт
2. Органічне сільське господарство
3. Чинампи
4. Міські сади та їх реконструкція
5. Теплі грядки Розума
6. Зелені стежки
7. Солідарне фермерство
8. Екоінтенсивне сільське господарство та створення полікультур
9. Органічне землеробство
10. Економічні основи пермакультури
11. Біорізноманіття сільського господарства
12. Полікультури в різних екологічних умовах
13. Екоінтенсивні технології
14. Агроекологічний дизайн
15. Технології та інновації для продажів фермерських продуктів містянам
16. Біочари
17. Аптека на присадибній ділянці
18. Пермакультура в урбоєкосистемах
19. Мікробіологічні підходи в пермакультурі
20. Екобіотехнології переробки сировини